

Модуль 3. Хореографія освіти: стандартизація чи персоналізація?

Лекція 32. У чому полягає професіоналізм вчителя, або «не підходь – укушу»

Після розвалу СРСР вчителі пострадянського простору почали контактувати зі своїми американськими колегами. Зокрема, наприкінці минулого століття до Санкт-Петербурга завітала делегація вчителів початкових класів зі США. Для того, аби продемонструвати міць радянської методики було виділено кілька молодих і талановитих російських вчителів. Їм вдалося продемонструвати велич методичних розробок радянської доби з їх скрупульозною точністю та відданістю у слідуванні планам. Американські колеги не втомлювалися вихвалити росіян. Врешті-решт росіяни настільки розслабилися в традиційних американських посмішках, що втратили пильність і наважилися поставити сакраментальне запитання: «А чи могли б ми працювати в американській школі?». І тут американці потупились, запала тривала мовчанка. Нарешті один із гостей промовив: «На жаль, швидше за все, ні». «Як же так?» - здивувалися і обурились росіяни, адже ви нас тільки-но вихваляли. «Так-так, - відповіли американці, - ми дійсно так думаємо і готові це повторити, проте це не лише не вичерпує вимог до вчителя в США, але не є навіть головною з них!». Головною вимогою до вчителя молодших класів у США є уміння заохотити дитину до навчання. Всього не вкладеш у голову, проте якщо учні люблять процес пізнання нового, то головне завдання буде виконане.

А для цього уся поведінка вчителя, його манери та зовнішній вигляд мають бути максимально доброзичливими. До прикладу, якщо у центрі Нью-Йорка заблукав та розгубився провінціал, то із усіх облич у натовпі він має виділити найбільш привітне та доброзичливе обличчя вчителя, на якому великими літерами написано: «Йди слюди, дорогий! Допомогти тобі для мене справжня насолода!». А на обличчях ваших вчителів нерідко можна побачити вираз, який зчитається так: «Не підходь – укушу!».

Я постійно буваю в школі і як керівник практики, і як батько учня. Мій досвід свідчить, що побачити в наших школах вчителів з американським «допомогти тобі для мене справжня насолода» - це наче у лотерею виграти. А от із виразом обличчя «не підходь – укушу» - хоч греблю гати.

Ця весела бувальщина свідчить про те, якою бачить свою місію вчитель: він провідник у світ знань чи він наглядач у в'язниці? Чи

доводилось вам бачити ув'язнених, які любили своїх наглядачів та прагнули бути на них схожими, чогось у них навчитися? Взагалі, люди люблять тих, хто кусається?

І тут дозвольте мені знову процитувати І. Ялома: «Немає нічого важливіше, ніж турбота та підтримка стосунків із пацієнтом». А ми добавимо: «І з учнями!». І. Ялом стверджував, що найважливіша цінність терапії - ПІДТРИМКА!

К. Двек так характеризувала великих вчителів:

- 1) вірять у те, що талант і розум можна розвинути;
- 2) говорять правду про навчальні досягнення учнів;
- 3) встановлюють високі стандарти для всіх учнів;
- 4) створюють сувору, але просякнуту любов'ю атмосферу;
- 5) забезпечують учням виклик, довіру, підтримку.

Таким чином, ланцюжок дій успішних вчителів такий: сказати правду → зробити виклики → забезпечити підтримку. Отже, в основі успішного навчання полягають добрі стосунки, в основі яких довіра та підтримка.